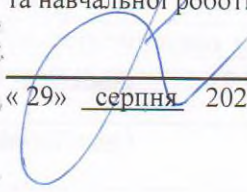

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

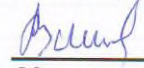
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор ЗВО з науково-педагогічної та навчальної роботи

 Інна АНДРУШКО
« 29 » серпня 2025 року

«ПОГОДЖУЮ»

Завідувач кафедри медицини катастроф та військової медицини

 Микола МАТВІЙЧУК
« 29 » серпня 2025 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Військово-медична психологія. Психологія екстремальних та кризових ситуацій»

Спеціальність	С 4 Психологія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Психологія», 2025
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	Медицини катастроф та військової медицини
Контактна інформація	<i>emergency@vntu.edu.ua</i> вул. Пирогова, 56 (морфологічний корпус), (0432)661293
Укладач силабусу	к.психол.н., доц. ЗВО Анатолій ШЕВЧУК д.мед.н., доц ЗВО Валентина ЧОРНА ст.викл. Вікторія АНГЕЛЬСЬКА

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 9
Курс/семестр	1 курс (I-ІІ семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	180 годин /6,0 кредитів ЄКТС
Кількість змістових модулів	2 модулі
Форма підсумкового контролю	екзамен
Структура дисципліни	
Лекції (год.)	очна форма – 20 годин заочна форма - 8 годин
Практичні заняття (год.)	очна форма – 40 годин заочна форма - 10 годин
Самостійна робота (год.)	Очна форма – 120 годин заочна форма - 162 годин
Мова викладання	українська
Форма навчання	очна, заочна

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність.

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Психологія», циклу *професійної підготовки* магістра психології розрахована на 6,0 кредити, які здобувачі освіти засвоюють протягом 1 семестру на першому році навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Військово-медична психологія. Психологія екстремальних та кризових ситуацій», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін *професійної підготовки*. Предметним напрямком програми є психологічні особливості сумісної бойової діяльності військовослужбовців та методи забезпечення її ефективності, організація та надання психологічної допомоги в екстремальних ситуаціях та бойових умовах, медико-психологічна реабілітація військовослужбовців. програма орієнтована на отримання знань про принципи надання психологічної допомоги в екстремальних та кризових ситуаціях, при бойовій травмі, методи психологічного дослідження, консультації та психологічної підтримки осіб з наявними ознаками розладів психіки та поведінки внаслідок дії стресових факторів, формування умінь та навичок прийомам надання психологічної підтримки населенню, здійснювати прогноз готовності фахівця до діяльності в складних та екстремальних умовах праці, набуття теоретичних знань щодо психологічних причин і закономірностей виникнення життєвих криз, особливостей їх протікання, впливу на життєдіяльність людини; їх ролі у формуванні та розвитку особистості, знаходженні нею власної індивідуальності

Передреквізити: Вивчення дисципліни «Військово-медична психологія. Психологія екстремальних та кризових ситуацій» базується на знаннях основних природничо-наукових дисциплін: «Анатомія і фізіологія людини», «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Психофізіологія», що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання психології надзвичайних станів, екстреної та кризової психології в процесі подальшого навчання і професійної діяльності.

Мета курсу та його значення для професійної «Військово-медична психологія. Психологія екстремальних та кризових ситуацій» є вміння організовувати та надавати психологічну допомогу військовослужбовцям в екстрених та кризових ситуаціях, у т.ч. у польових умовах, під час роботи розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення; застосовування методів психологічного дослідження, консультації та психологічної підтримки негативних наслідків посттравматичного стресу; оволодіння прийомами надання психологічної та психотерапевтичної допомоги в умовах стресу; здійснювати експертну оцінку психологічного стану особистості та експертизу працездатності, готовності фахівця до діяльності в складних та екстремальних умовах праці.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання і практичні навички надання психологічної допомоги військовослужбовцям та пораненим на догоспітальному етапі в екстрених та кризових ситуаціях, у т.ч. в бойових умовах згідно основних положень нормативно-правових документів України. знання і практичні навички надання психологічної допомоги в екстремальних та кризових ситуаціях, заходів при надзвичайних ситуаціях соціально-політичного характеру, та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності

Результати навчання для дисципліни:

- Знати закономірності функціонування психіки військовослужбовців та психології військових колективів в умовах навчально-бойової діяльності.
- Знати психологію малих груп, шляхи згуртування військових колективів; психологічний зміст та структуру військової майстерності.
- Знати принципи надання психологічної допомоги в екстремальних умовах та кризових ситуаціях, зокрема при бойовій психічній травмі.
- Застосовувати методи психологічної діагностики, консультації та психологічної підтримки осіб з наявними ознаками розладів психіки та поведінки внаслідок дії стресових факторів.

- Володіти прийомами надання психологічної та психотерапевтичної допомоги в бойових умовах.
- Ознайомлення із сучасними методами лікування ПТСР – психотерапевтичними та медикаментозними – та особливостями їх використання; попередження надлишкового призначення фармакологічних препаратів.
- Засвоєння психологічних технік управління стресом та навичок психологічного відновлення.
- Здійснювати прогноз психологічної готовності фахівця до діяльності в складних та екстремальних умовах службової діяльності.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

- Застосовувати методи психологічного дослідження, консультації та психологічної підтримки негативних наслідків посттравматичного стресу у військовослужбовців;
- Володіти прийомами надання психологічної та психотерапевтичної допомоги в бойових умовах;
- Засвоєння практичних методів розпізнавання та діагностики ПТСР; формування комунікативних навичок для адекватного спілкування з такими пацієнтами;
- Ознайомлення із сучасними методами лікування ПТСР – психотерапевтичними та медикаментозними – та особливостями їх використання; попередження надлишкового призначення фармакологічних препаратів.
- Засвоєння психологічних технік управління стресом та навичок психологічного відновлення.
- Здійснювати психологічний прогноз готовності фахівця до діяльності в складних та екстремальних умовах праці.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1. Основи Військово-медичної психології. Медико-психологічна допомога при психотравмуючих ситуаціях. Модуль 2. «Медико-психологічна допомога при психотравмуючих ситуаціях. Медико-психологічна реабілітація військовослужбовців»	I-II семестр 180 год. / 6 кредитів.	Очна форма навчання Лекції № 1,3,9,10,13,14,17,18,19,21. Практичні заняття № 1-5, 7,9-11. Самостійна робота № 1-25. Заочна форма навчання Лекції № 1,10,17,19. Практичні заняття № 1,5,13,18,21. Самостійна робота № 1-25.
---	--	---

Дисципліна включає 25 тем, які складаються з 2-х тематичних модулів.

«Військово-медична психологія. Психологія екстремальних та кризових ситуацій»

Модуль 1. Основи Військово-медичної психології. Медико-психологічна допомога при психотравмуючих ситуаціях.

- Тема 1. Теоретико-методологічні основи сучасної військово-медичної психології.
- Тема 2. Вплив головних чинників і бойової діяльності на особистість військовослужбовця.
- Тема 3. Психологія військового колективу.
- Тема 4. Девіація як форма деструктивної поведінки воїнів у бойовій обстановці.
- Тема 5. Медико-психологічні наслідки участі в бойових діях
- Тема 6. Професійно-психологічний відбір.
- Тема 7. Основи збереження психічного здоров'я військовослужбовців в зоні застосування військ (сил) та під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів)
- Тема 8. Методи психологічного і психотерапевтичного впливу.
- Тема 9. Особливості надання першої психологічної допомоги на полі бою. Протоколи надання першої психологічної допомоги.
- Тема 10. Медико-психологічна допомога при психотравмуючих ситуаціях.
- Тема 11 Психологічна допомога військовослужбовцям, звільненим з умов примусової ізоляції.
- Тема 12. Медико-психологічна реабілітація в лікарняних та санаторно-курортних закладах Міністерства оборони України
- Тема 13. Робота психолога з сім'ями військовослужбовців

Модуль 2. Кризова психологія: основні поняття та загальні проблеми. Екстремальна психологія як галузь науки і практики.

- Тема 14. Теоретико-методологічні основи кризової психології.
- Тема 15. Психологія життєвих криз: феноменологія та періодизація криз особистості
- Тема 16. Екзистенціальні кризи та основи кризової психотерапії
- Тема 17. Феномен самогубства. Психологічна характеристика суїцидальної поведінки
- Тема 18. Горе як особливий психофізіологічний стан. Динаміка та проблема виділення стадій.
- Тема 19. Типологія екстремальних ситуацій. Екстремальна психологія.
- Тема 20. Екстремальні стани: поняття та диференціальна діагностика
- Тема 21. Психологія тероризму. Психологія виживання в полоні.
- Тема 22. Гострий стресовий розлад. Посттравматичний стресовий розлад
- Тема 23. Принципи і методи психокорекційної роботи з особами, що мають ознаки посттравматичного стресового розладу
- Тема 24. Методи надання екстреної психологічної допомоги
- Тема 25. Методи психодіагностики наслідків екстремальних ситуацій.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми. Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опанування окремих тем для самостійної роботи, що мають бути опрацьовані студентами як вихідний рівень знань до проведення практичних занять з дисципліни «Військово-медична психологія. Психологія екстремальних та кризових ситуацій» підготовку до практичних занять та опанування окремих завдань для самостійної роботи, що мають бути освоєні студентами як вхідний рівень знань до проведення практичних занять з дисципліни

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем для презентації, виконання науково-практичних досліджень, участь у науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Матеріали до практичних занять, обсяг є на кафедрі у відповідального викладача за дисципліну.

Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційних задач.
Підсумковий контроль дисципліни (екзамен) по завершенню 2 семестру	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, ситуаційні завдання.

5. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>).

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Підсумковий контроль з дисципліни - екзамен	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів (див. Шкалу оцінювання)

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	Зараховано
170-179,99	B	Добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	Задовільно	
122-140,99	E	задовільно	-
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання

освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки, а також інструктаж з правил поведінки при сигналі “ПОВІТРЯНА ТРИВОГА” та безпечної евакуації в укриття. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до практичних занять.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка, змінне взуття). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після заняття.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/загальна_інформація/Основні_документи/Кодекс_академічної_доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://emergency.vnmu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини#) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами індивідуальної роботи згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи).

Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є MicrosoftTeam, GoogleMeets. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://emergency.vnmdu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини#/Студенту або <https://www.vnmdu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини/Студенту або <https://emergency.vnmdu.edu.ua/> кафедра медицини катастроф та військової медицини/Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

Навчальні ресурси. Календарні, тематичні плани, робоча програма і силабус є на кафедрі.

Консультації та відпрацювання проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

Рекомендована література

Основна

1. В. Ключкова. Психологічне забезпечення Збройних Сил України: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. генерал-майора В. Ключкова. К.: НДЦ ГП ЗС України, 2024. 293 с.
2. Військова психологія: сучасні виклики та практики: зб. наук. праць / ред. кол.: Іванченко О.В., Сидоренко Н.М. — Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2023. — 248 с.
3. Вказівки щодо збереження психічного здоров'я військовослужбовців в зоні застосування військ (сил) та під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів) / А.В. Верба, О.А. Барбазюк, А.В. Швець, В.В. Стеблюк та ін. // під заг. ред. Головного психіатра МО України, доктора медичних наук О.В. Друзя, Головного психіатра МВС України, доктора медичних наук Гічуна В.С. — К., 2021. — 83 с.
4. Екстремальна психологія: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія / уклад. О.М. Амплєєва. — Одеса: Бондаренко М.О., 2024. — 75 с.
5. Закон України №2801-ХІІ від 19.11.1992 р. «Основи законодавства України про охорону здоров'я». — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12.#Text>
6. Закон України від 01.01.2016 р. № 1489-14 «Про психіатричну допомогу». — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1489-14?info=1>
7. Зливков В. Л. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В. Л. Зливков, С. О. Лукомська, О. В. Федан. — К.: Педагогічна думка, 2016. — 219 с.
8. Капосльоз Г. В., Коваль М. А., Лагодзінський В. В. Організація цілеспрямованого впливу на свідомість військовослужбовців у військовій частині (підрозділі): метод. посіб. / за заг. наук. ред. Г. В. Капосльоза. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2024. 70 с.
9. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати: Метод. рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2022. 52 с.
10. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я персоналу організацій в умовах війни :Навч.-методичний посібник. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 124 с.
11. Климчук В. О. Психологія посттравматичного зростання / В. О. Климчук.— Київ: Вид. «КНТ», 2023. — 124 с.
12. Кокун О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Олійник В. О. Посттравматичне зростання військовослужбовців-учасників бойових дій. Частина 1. Теоретичні основи. Методичний посібник. / О. М. Кокун, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська, В. О. Олійник. — Київ: «Центр учбової літератури», 2024. — 152 с.
13. Кокун О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Олійник В. О. Посттравматичне зростання військовослужбовців-учасників бойових дій. Частина 1. Теоретичні основи. Методичний посібник. / О. М. Кокун, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська, В. О. Олійник. — Київ: «Центр учбової літератури», 2024. — 152 с.

14. Кокун О.М., Мороз В.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Формування психологічної готовності військовослужбовців до виконання завдань за призначенням під час бойового злагодження: метод. посіб. / за заг. ред. О.М. Кокун. — Київ: НДЦ ГЗЗ МО України, 2021. — 120 с.
15. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами: методичний посібник. Київ, 7 БЦ. 2023. 176 с.
16. Кризова психологія [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. 053 «Психологія» /уклад. Є.Л. Базики; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т психології та соціальної роботи. Одеса: ОНУ, 2024 - 65 с. — 480 КБ.
17. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 19 липня 2024 року № 1265 Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу https://moz.gov.ua/storage/uploads/ec4ae01d-d0d3-4c0a-bf92-3cefbef633be/dn_1265_19072024_dod.pdf
18. О.М. Амплєєва. Екстремальна психологія: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія / уклад. О.М. Амплєєва. – Одеса : Бондаренко М.О., 2024. – 75 с.
19. Організація психологічної підготовки у Збройних Силах України: навч.-метод. посіб./ За редакцією генерал-майора В. Клочкова.– К.: НДЦ ГП ЗС України, 2023. – 325 с.
20. Основи військової психології : навч. посіб. / Г. В. Бондарев, П. П. Круть ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2021. – 272 с. ISBN 978-966-610-054-5
21. Пророк Н. .Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Том 1: навчальний посібник / за заг. ред. Пророк Н. — Київ: «С В А Р О Г», 2023. — 208 с
22. Психічне здоров'я на робочому місці. Аналітична записка Версія українською мовою WHO/EURO:2023-5950-45715-67809 (електронна версія)
23. Психологія і педагогіка військових колективів: навчальний посібник. / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна; за ред. В. О. Ананьїна ;: ІСЗЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського, Київ Вид-во «Політехніка», 2021. 274 с. ISBN 978-966-029-6
24. Психологія управління військами : підручник ; вид. 2-ге, перероб. та допов. / [В. І. Осьодло, О. П. Ковальчук, Д. П. Лисенко та ін.] ; за заг. ред. В. В. Стасюка. Київ : НУОУ, 2024. 532 с. ISBN 978-617-7187-91-1
25. Розов В.І. Психологія екстремальних ситуацій: адаптивність до стресу та психологічне забезпечення. Видання третє. КНТ, 2024. 2. Екстремальна психологія: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи / уклад. О.М. Амплєєва. Одеса : Бондаренко М.О., 2024. 75 с.
26. Ульянов К. Броньований розум: практичний посібник з військової психології. — Київ: Strike Group, 2022. — 160 с.
27. Хоружий С.М., Лозінська Н.С., Пішко І.О., Олійник В.О., Сириця М.В. Практикум з індивідуального психологічного консультування військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей : навч.-метод. посіб. К. : ТОВ «7БЦ», 2023. 90 с.
28. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Психічні розлади воєнного часу. Київ : Видавничий дім «Медкнига». 2023. 232 с.
29. Ягунов В.В. Військова психологія: методологія, теорія та практика :підручник.- К. Psychobook,2023.-517с.

Допоміжна

1. Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5. — 5th ed.

2. Military psychology: Clinical and operational applications / ред. С. Н. Kennedy, E. A. Zillmer. – 3-тє вид. – New York: Guilford Press, 2022. – 416.
3. The Routledge International Handbook of Military Psychology and Mental Health / ed. by Updesh Kumar. – London ; New York : Routledge, 2021. – 604 p.
4. Вокалотерапія невротичних та психосоматичних розладів військовослужбовців: генетикопсихологічні та етнокультурні контексти : монографія / Я. В. Руденко. – 2024.
5. Гавловський О. Д. Медико-соціальне обґрунтування системи реабілітації постраждалих унаслідок збройного конфлікту зі стрес асоційованими розладами. : дис доктора медичних наук за спеціальністю 14.02.03 «Соціальна медицина», Київ, 2023. 361с.
6. Дикун В. Г., Мороз В.М., Стасюк В. В. Методологія дослідження морально-психологічного стану особового складу військ (сил) : навч.-метод. посіб. Київ : 7БЦ, 2023. 383 с.
7. Дикун В. Г., Мороз В.М., Стасюк В. В. Методологія дослідження морально-психологічного стану особового складу
8. І.А. Бурлакова, І.С. Остапенко, О.А. Герасимчук, О.В. Шевяков, О.М. Чередніченко Психологія військового лідерства: навчальний посібник [електронне видання] / І.А. Бурлакова, І.С. Остапенко, О.А. Герасимчук, О.В. Шевяков, О.М. Чередніченко.- Житомир: Житомирська політехніка, 2023. - 159 с.
9. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О., Хоружий С.М., Ларіонов С.О., Сириця М.В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. К.: 7БЦ, 2023. 175 с.військ (сил) : навч.-метод. посіб. Київ : 7БЦ, 2023. 383 с.
10. Медико-психологічна реабілітація та соціальна адаптація учасників бойових дій і вимушених переселенців в Україні: проблеми та перспективи : бібліогр. покажи. І уклад. А. М. Панфілова; наук. консультант М. М. Матяш; Нац. наук. мед. б-ка України, Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця, Асоц. з мед. та психол. реабілітації. -Київ, 2024. - 91 с
11. Методичні рекомендації щодо надання безоплатної психологічної допомоги ветеранам та їхнім рідним./ Урядовий портал. Міністерство у справах ветеранів України. Режим доступу: https://mva.gov.ua/storage/app/sites/1/uploadedfiles/Методичні_рекомендації_щодо_надання_безоплатної_психологічної_допомоги.pdf
12. МКХ-11. РОЗДІЛ 06: Психічні і поведінкові розлади та порушення нейропсихічного М: 71 розвитку (статистична класифікація) / За заг. ред. В.Д. Мішиєва; уклад.: В.Д. Мішиєв, Б.В. Михайлов, Є.Г. Гриневич, В.Ю. Омелянович (Переклад з англійської Б.В. Михайлова). — Вид. 2-ге. — Київ: МОРІОН, 2024. — 300 с.
13. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 19 липня 2024 року № 1265 Уніфікований клінічний протокол первинної та спеціалізованої медичної допомоги. Гостра реакція на стрес. Посттравматичний стресовий розлад. Порушення адаптації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу https://moz.gov.ua/storage/uploads/ec4ae01d-d0d3-4c0a-bf92-3cef633be/dn_1265_19072024_dod.pdf
14. Порівняльна таблиця до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 497 та від 29 листопада 2022 р. № 1338”/ Міністерство у справах ветеранів. URL: https://mva.gov.ua/storage/app/sites/1/uploadedfiles/3_Порівняльна_таблиця.pdf (дата звернення 25.08.2025)
15. Вокалотерапія невротичних та психосоматичних розладів військовослужбовців: генетикопсихологічні та етнокультурні контексти [Текст] : монографія / Руденко Я. В. - Київ : Видавництво Людмила, 2024. - 291 с. : рис. - Бібліогр.: с. 255-278. - 300 прим. – ISBN 978-617-8071-21-9
16. Серєда І.В. Психологія війни : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання / І. В. Серєда. Миколаїв : Видавець Румянцева Г. В., 2022. – 156 с.
17. Шевяков О.В. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Військова психологія» . Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022.45 с.

18. Терапія горя (R. A. Neimeyer, 2015, переклад та адаптація В. Зливков, С. Лукомська, обкладинка Анастасія Гридасова). Київ. 2021. 259 с.
19. Психологія екстремальних та кризових ситуацій : навч.-метод. посіб. для студ. денної та заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія» / Романовський О. Г., Черкашин А. І., Грень Л.М. та ін. –Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. – 356 с. ISBN 978-617-8059-50-7.

17. Інформаційні ресурси

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
4. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
7. Сайт кафедри медицини катастроф та військової медицини <https://emergency.vnmu.edu.ua/>
8. Сайт міністерства оборони України <https://www.mil.gov.ua>
9. Офіційне Інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>
10. Сайт Верховної Ради України: Режим доступу <http://www.rada.gov.ua/>
11. Інформаційно правовий портал «Закони України»: <http://uazakon.com/>.
12. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>
13. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua/>
14. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
15. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
16. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
17. Сайт Міністерства оборони України: Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/>.
18. Державна служба України з надзвичайних ситуацій <http://www.dsns.gov.ua/>.
19. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rnbo.gov.ua/>
20. Постійне представництво України при ООН <http://ukraineun.org/>
21. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>
22. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
23. Міжвідомчий постійний комітет (IASC) <http://interagencystandingcommittee.org/mental-health-and-psychosocialsupport-emergency-settings>
24. MozOK <https://mozok.ua/anxietydisorder/article/3185-psihsomatichn-maski-trivogi>
25. Red Cross Ukraine <https://www.youtube.com/watch?v=5gkMeORp1i0>
26. Асоціація психіатрів України <http://ukrpsychiatry.org/>
27. Ветеран Hub <https://veteranhub.com.ua/>
28. Гостра реакція на стрес на полі бою. Протокол iCOVER (Український дубляж) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу <https://www.youtube.com/watch?v=PiorypOznyg>
29. Деякі питання надання психологічної допомоги ветеранам війни, членам їх сімей та деяким іншим категоріям осіб. ППС ЛІГА:ЗАКОН <https://ips.ligazakon.net/document/kp221338>
30. Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. ППС ЛІГА: ЗАКОН <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#n7> (дата звернення: 20.08.2024)
31. Міжнародна класифікація хвороб 11 перегляду <https://icd.who.int/browse11/l-m/en#http%3a%2f%2fid.who.int%2f%2fid%2fentity%2f2070699808>

32. Науково-дослідний інститут психіатрії Міністерства охорони здоров'я України"
<http://ndips.org/>
33. Новини Української психіатрії <http://www.psychiatry.ua/>
34. Перелік методів психотерапії з доведеною ефективністю/ ІПС ЛІГА: ЗАКОН.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0129-24#Text>

Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри
<https://emergency.vnmu.edu.ua/>

Силабус з дисципліни «Військово-медична психологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри медицини катастроф та військової медицини ВНМУ ім. М.І. Пирогова (протокол № 1 від 27 серпня 2025 року).

Відповідальна за дисципліну

старший викладач Вікторія АНГЕЛЬСЬКА

Завідувач кафедри

доц. ЗВО Микола МАТВІЙЧУК